

Jord- och skogsbruksutskottets betänkande nr 6 om regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om djursjukdomar

Riksdagen remitterade den 7 april 1992 regeringens proposition nr 36 till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Utskottet har hört biträdande avdelningschefen Saara Reinius vid jord- och skogsbruksministeriet, biträdande direktören Juhani Tuisku vid jordbruksstyrelsen, överinspektören Mikko Koiranen vid statens revisionsverk, sektionschefen Johannes Ijas vid Maataloustuottajain Keskusliitto och överdirektören Esko Nurmi vid Statens veterinärmedicinska anstalt.

I propositionen föreslås att stadgandena i lagen om djursjukdomar skall ändras så att de motsvarar dagens förhållanden. Behovet av att ändra lagen har närmast uppstått på grund av den europeiska integrationsutvecklingen och förberedelserna för avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I propositionen konstateras att lagen om djursjukdomar har fungerat bra hittills.

Genom de föreslagna ändringarna försöker man gardera sig mot spridning av s.k. exotiska djursjukdomar, dvs. djursjukdomar som för närvarande inte förekommer i Finland. Dessutom är avsikten att fullmaktstadgandena om förebyggande av djursjukdomar skall preciseras och att stadgandena också skall gälla förhindrande av spridning av djursjukdomar och utredning av sjukdomsläget.

Vidare föreslås tekniska ändringar i stadgandena om betalning av ersättningar, bl.a. i fråga om betalning av förhandsersättning och återindrivning av ersättningar. Ändringsförslagen grundar sig på de förslag till ändringar som lagts fram i statens revisionsverks berättelse 330/51/87.

Av propositionen framgår att de veterinära och fytosanitära EG-reglerna är utförliga och tekniska till sitt innehåll. Reglerna ändras ofta t.o.m. flera gånger om året. Därför är det inte ändamålsenligt att stadga om deras ikraftträdande i Finland genom en lag, utan regleringsnivån bör vara lägre.

De föreslagna ändringarna kommer att eliminera motstridigheterna mellan lagstiftningen i Finland och de veterinära EG-reglerna om djursjukdomar. Härfter skulle EES-avtalet till denna längre del inte längre i Finland höra till området för lagstiftningen. Detta skulle göra det möjligt att snabbare avlåta regeringens proposition om godkännande av EES-avtalet.

I och med den europeiska integrationen kommer också risken för att s.k. exotiska djursjukdomar sprider sig till Finland att öka. I EG-reglerna om djursjukdomar är skyddsnivån betydligt lägre än i motsvarande stadganden och föreskrifter i Finland. Enligt propositionen skall veterinärerna åläggas att vidta åtgärder för att förhindra spridning av en djursjukdom också i sådana fall då de misstänker eller konstaterar att ett djur insjuknat i en allvarlig smittsam djursjukdom som inte förekommer i Finland och som inte nämns i de beslut som jord- och skogsbruksministeriets veterinäravdelning utfärdat om sjukdomar som skall bekämpas.

Enligt EG-reglerna i EES-avtalet kan vaccin och andra motsvarande preparat för djur tillverkas endast med tillstånd av behörig myndighet. Tillverkare av djurvaccin skall registreras och ges ett nummer för godkännande och deras verksamhet skall övervakas genom regelbundna kontroller. Något motsvarande stadgande ingår inte i den gällande lagen om djursjukdomar. Bristen skulle elimineras genom de ändringar som föreslås i lagförslaget.

Trots att jord- och skogsbruksministeriets veterinäravdelning i den gällande lagen om djursjukdomar getts befogenhet att förordna att vissa åtgärder skall vidtas för att förebygga djursjukdomar, att meddela föreskrifter om viss verksamhet samt att helt förbjuda eller begränsa den, bör stadgandena emellertid till denna del anses vara bristfälliga när de jämförs med EG-reglerna. Bristfälligheterna gäller bl.a. förhindrande av att djursjukdomar sprids och utredning av sjukdomsläget.

Enligt propositionen skall till lagen fogas ett stadgande om att veterinäravdelningen bemyndigas att bestämma att djur skall märkas för identifiering och dessutom att djur skall undersökas, vaccineras eller annars behandlas. Vidare kunde veterinäravdelningen meddela föreskrifter om vad som skall iaktas i djurhållningen. I syfte att förebygga djursjukdomar, förhindra deras spridning samt utreda sjukdomsläget skall de som deltar i handel med samt förmedling och transport av djur kunna förpliktas att föra förteckning över de djur som de transporterar, köper och överlåter samt att ge myndigheterna de uppgifter som de begär. Skyldigheten att föra förteckning och ge uppgifter kan även påföras djurets ägare och innehavare.

För att förebygga spridning av djursjukdomar via avfall föreslår regeringen att till lagen fogas en punkt om att veterinäravdelningen kan förbjuda sådan användning av djur och delar av djur som är förknippad med risk för att djursjukdomar sprids eller meddela föreskrifter om användningen av dessa. Till lagen fogas också ett stadgande om användning av matrester.

Dessutom skall veterinäravdelningen kunna bestämma att vissa djurhållningsenheter och liknande anläggningar skall vara godkända eller registrerade av veterinäravdelningen eller en myndighet som den utser samt regelbundet övervakas. I lagen tas också in ett stadgande om att djurets ägare och innehavare kan förpliktas att bistå veterinären vid provtagningar samt att se till att det finns ändamålsenliga djurbehandlingsutrymmen för att provtagningen skall kunna ske tryggt.

Det har konstaterats ovan att statens revisionsverk föreslagit ändringar i de gällande stadgandena om betalning av ersättningar. Ändringsförslagen har beaktats i propositionen. Syftet med ändringarna är att säkerställa statens fordringar i det fall att ersättning har betalats till ett för stort belopp eller utan grund. Enligt de nya stadgandena kan det dessutom förordnas att ersättningen skall återbetalas, om mottagaren i samband med ansökan om ersättning har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter eller hållit uppgifter hemliga.

Utöver de ovan nämnda ändringarna ingår det i lagförslaget nya stadganden om bl.a. transport av djur och vissa justeringar och korrigeringar av teknisk natur i den gällande lagen.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits.

Av de skäl som nämns i propositionen och på basis av erhållen utredning anser utskottet att lagförslaget behövs. Utskottet påpekar likväl att det är skäl att ge akt på hur lagen om djursjukdomar fungerar i den nya situation som uppstår till följd av den europeiska integrationsutvecklingen. Stadgandena om förebyggande av djursjukdomar bör vara tillräckligt täckande för att det skall kunna förhindras att nya sjukdomar sprider sig till Finland. Utskottet påpekar också att veterinäravdelningens föreskrifter kommer att ha stor betydelse vid lagens tillämpning. Myndigheternas möjligheter att genom provtagning och andra åtgärder följa upp djurens hälsotillstånd påverkas bl.a. av bestämmelserna om djurhållning.

I fråga om de enskilda stadgandena i lagförslaget har utskottet uppmärksammat 21 b § 1 och 2 mom. I lagrummens stadganden om ersättningar har myndigheterna inte ålagts någon klar skyldighet att vidta åtgärder för återindrivning. I stadgandena heter det "kan bestämmas" och "kan åläggas". I den föreslagna formen ger stadgandena myndigheterna en ospecificerad prövningsrätt och möjlighet att avstå från åtgärder. Utskottet föreslår att lagrummen ändras så att de klart ålägger myndigheterna att vidta åtgärder.

Samtidigt anför utskottet i detta sammanhang som en generell iakttagelse att myndigheternas prövningsrätt varierar enligt stadgandena om återindrivning av ersättningar inom olika områden av vår lagstiftning och att det inte alltid föreligger en ovillkorlig skyldighet att vidta åtgärder för återindrivning.

Utskottet förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förenhetliga stadgandena om återindrivning av ersättningar inom olika områden av vår lagstiftning så att stadgandena på enahanda grunder förpliktat till återindrivning.

Utskottet föreslår vördsamt

att lagförslaget skall godkännas sålydande:

Lag

om ändring av lagen om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 18 januari 1980 om djursjukdomar (55/80) 8 § 3 mom.,

ändras 8 § 1 och 2 mom., 9 § 1 mom., 10 §, mellanrubriken före 11 §, 11 §, 12 § 1 mom., 13 §, 19 § 1 mom. och 21 § 1 mom. samt

fogas till 2 § ett nytt 2 mom. samt till lagen nya 12 a, 21 a och 21 b §§ som följer:

2 och 8—10 §§

(Såsom i regeringens proposition)

vilseledande uppgifter eller hemlighållit uppgifter och detta har påverkat beviljandet av ersättningen.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat att en sjukdom som avses i denna lag sprids till djur som ägs av någon annan, *åläggs* att helt eller delvis ersätta staten för kostnader och ersättningar som på grund av ovan nämnda sjukdom med stöd av denna lag har betalats av statens medel.

(3 mom. såsom i regeringens proposition)

Förebyggande av djursjukdomar och förhindrande av att djursjukdomar sprider sig samt utredning av sjukdomsläget

11, 12, 12 a, 13, 19, 21 och 21 a §§

(Såsom i regeringens proposition)

21 b §

(*Utesl.*) Ersättningen skall återbetalas helt eller delvis, om mottagaren i samband med ansökan om ersättning har lämnat oriktiga eller

Ikraftträdelsestadgandet

(Såsom i regeringens proposition)

Helsingfors den 12 maj 1992

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden S-L. Anttila, vice ordföranden Iivari, medlemmarna Järvilahti, Kalli, Kohijoki, Kos-

ki, Lahikainen, Polvinen, Pulliainen, Rajamäki, Riihijärvi, Saapunki, Saario och Urpilainen samt suppleanten Koistinen.

